
Kanegelo ye e bolela ka Nokugcina Mhlophe.

O belegwe ka ngwaga wa 1958, go la KwaZulu-Natal. O godišitšwe ke koko wa gagwe.

Koko wa gagwe o be a fela a mo anegela dikanegelo ka SeZulu. O anegetše Gcina dikanegelo tše dintši kudu go tloga bjaneng bja gagwe.

Koko wa gagwe o be a kgona go mo anegela dikanegelo ka tsela ye a bego a bile a bona seswantšho ka monaganong wa gagwe.

Gcina o be a theeletša gabotse ge koko wa gagwe a mo anegela kanegelo.

Erile ge Gcina a na le mengwaga ye lesome, mmagwe a mo tšea a yo dula le yena Kapa Bohlabela.

Gcina o goletše moo go bego go se na dilo tša boithabišo, le thelebišene e se gona. Go goleng ga gagwe, Gcina o be a rata go bala dipuku.

O ile a thoma go ngwala dikanegelo le direto ka SeXhosa.

Godimo ga moo, o be a hlokomela dithuto tša gagwe ebile a thuša kerekeng.

Ka letšatši le lengwe, moruti le mosadi wa gagwe ba ile ba mo laletša gore a tle motseng wa bona.

Letšatšing le le latelago morago ga dijo tša mesong, moruti a kgopela Gcina gore a ye le yena kopanong ya mo motseng.

Kopano e be e ile go swarelwa ka mošate.

Kopanong go be go bolelwa ka taba ya go re dikgomo di dumelelwe go fula ka mašemong a mabele.

Gona moo kopanong o ile a bona monna yo a bego a apere diaparo tša go taga tša setšo.

Monna yo e be e le *imbongi*. *Imbongi* ke motho yo a retago le go opela direto le dikoša tša setšo meletlong ya SeAfrika.

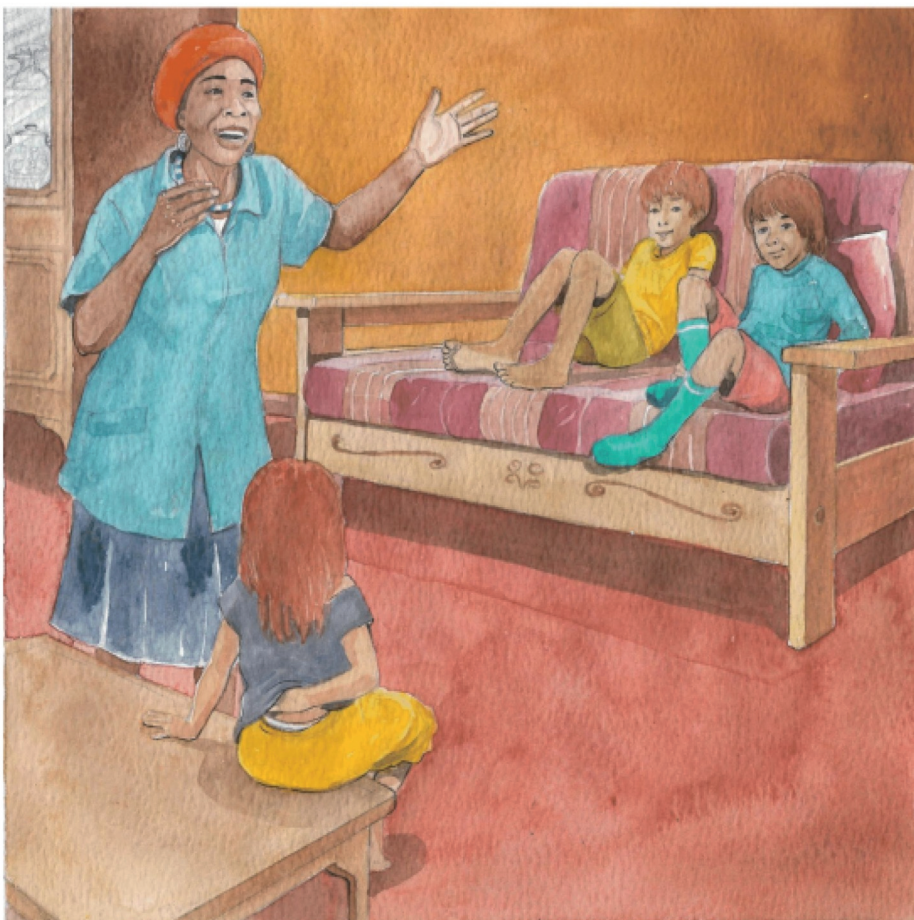

Gcina o ile a kgahlwa ke ka mokgwa woo imbongi a bego a šomiša bokgoni bja gagwe le polelo. O ile a tsebišwa go kgoši le *imbongi*.

E rile ge imbongi a mo dumediša ka seatla, a ikwa eke ke moreti.

Ke mo Gcina a tšerego sephetho sa go ba moreti.

Gcina o ile a hudugela Johannesburg ka ngwaga wa 1979, mo a šomilego bjalo ka mothuši wa ka ntlong. O be a hlokomela bana ba bane ba go seleka.

Ka letšatši le lengwe, o ile a tšea sephetho sa go ba anegela kanegelo gore ba homole.

Kanegelo e be e bolela ka *Nanabuhlele*, lekgema le legolo la mebalabala, la go dula ka meetseng.

O be a sa tsebe ge e le gore bana ba tlo rata dikanegelo tša gagwe tša SeAfrika, efela ge a fetša ba be ba goeletša, "Re anegele ye nngwe!"

O ile a tšea sephetho sa go thoma go ngwala dikanegelo.

O be a nyaka go hlohleletša kgahlego ya bana dikanegelong tša bokoko wa bona.

O ile a thoma go ngwala dipuku tša bana, dipapadi,
dikanegelo tše dintši le direto.

Ye nngwe ya dikanegelo tša gagwe tša mathomo e bile, *My Dear Madam*.

Kanegelo ye e bolela ka bophelo bja gagwe bjalo ka mothuši
wa ka ntlong.

Ye nngwe kanegelo ye bohlokwa nakong ye e bile *Love Child*, ye e bolelago ka bophelo bja Gcina.

Gcina o be a nyaka go šireletša bokgabo bja go anega dikanegelo. Ka kgopolo ya maikemišetšo ao, a thoma *Zanendaba Institute*.

Zanendaba ke lentšu la Sezulu leo le hlalošago gore 'etla le ditaba' goba 'nkanegele kanegelo.'

Zanendaba Institute e hlahla batho bao ba nago le kgahlego ya go anega le go ngwala dikanegelo.

Gcina o ile a thoma lesolo la *Nozincwadi Mother of Books* ka ngwaga wa 2001.

Gcina o hlohleletša go bala ka go anega dikanegelo le go ngwala dipuku tša bana.

O ile a thoma go etela mafelo a magaeng ka Afrika Borwa go lemoša batho ka bohlokwa bja go bala.

Sekolo se sengwe le se sengwe seo a bego a se etela o be a ba fa dipuku tša bokgobapuku.

Gcina o tšeele karolo ya go ba moanegwathwadi papading ya go thopa sefoka ya go bitšwa, *Have you seen Zandile?*

Papadi ye e bolela ka mosetsanyana wa go dula le koko wa gagwe go la Durban, gomme mmago Zandile a mo tšea a mo iša Kapa Bohlabela.

Gcina o ngwetše papadi ye a lebišitše go maitemogelo a gagwe.

Ge a bolela ka mošomo wa gagwe, Nokugcina Mhlophe o rile:

“Ke anega dikanegelo gore ke tsošološe dikanegelo tša batho ba bangwe, gobane ke dumela ka nnete gore motho yo mongwe le yo mongwe yoo a phelago, o na le kanegelo yeo a ka e anegago.”

Na o na le kanegelo yeo o ka re anegelago yona?

—Dipotšišo

1. Na Gcina Mhlophe ke mang?
2. Ke eng seo se dirilego gore Gcina a nyake go ba sereti?
3. Ke eng seo se dirilego gore Gcina a thome go ngwala dikanegelo?
4. Nyaka kanegelo ya go ngwalwa ke Gcina gomme o e balele godimo.
5. Ngwala kanegelo ka ga tiragalo yeo e kilego ya go hlagela bophelong bja gago.
6. Ke ka lebaka la eng o nagana gore go bala go bohlokwa?
7. Ke mediro efe ye o e dirago ka nako ya gago ya boiketlo?
8. Na ke bokgoni bofe bjo o nyakago go gopolwa ka bjona?

—Kanegelo ye e hlamilwe le go ngwalwa ka polelo ya Tshivenda, bjalo ka karolo ya protšeke ya Zenex Ulwazi Lwethu ya ngwaga wa 2021.

